

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

ولادیمیر ایلیچ لنین
فرستنده: چریکهای فدائی خلق ایران
۳۰ جنوری ۲۰۲۰

جنگ پارتیزانی

توضیح چریکهای فدائی خلق ایران در باره انتشار جزوه حاضر

جزوه "جنگ پارتیزانی" از جمله آثاری از لنین می باشد که کمتر در دسترس مبارزان انقلابی ایران قرار گرفته است. با توجه به درس های پر اهمیت و گرانبقدر نهفته در این جزوه که به خصوص در شرایط ملتهب و متحول اوضاع کنونی ایران کاملاً می تواند برای جوانان انقلابی ما آموزنده بوده و در خدمت رشد مبارزات جاری در جامعه قرار گیرد، مبادرت به باز تکثیر این اثر ارزشمند لنین می نمائیم.

باز تکثیر این اثر با تایپ مجدد، از نسخه ای صورت گرفته که در دهه ۵۰ با افزوده هائی (بخشی از مقاله ای از ستالین و یک مقدمه) چاپ شده بود که آن ها را همچنان حفظ کردیم. در ضمن متن فارسی این اثر ارزشمند با متن انگلیسی آن تطبیق داده شد و به جهت رساتر کردن محتوا، اصلاحاتی در نسخه متعلق به دهه ۵۰ انجام گرفت. این نسخه جدید از "جنگ پارتیزانی" لنین اکنون با مقدمه ای از رفیق اشرف دهقانی در دسترس خوانندگان قرار می گیرد.

چریکهای فدائی خلق ایران

جنوری ۲۰۲۰

مقدمه ای بر "جنگ پارتیزانی" از لنین ، به قلم رفیق اشرف دهقانی

لنین "جنگ پارتیزانی" را در ماه سپتمبر ۱۹۰۶ در شرایطی به رشته تحریر در آورد که یک جنبش انقلابی در روسیه جاری بود. زمانی که قیام توده های انقلابی در مسکو در دسمبر ۱۹۰۵ ، اگر چه موفق به سرنگونی تزار نشده بود ، ولی امواج جنبش انقلابی کارگران و دیگر توده های ستمدیده همچنان در حال پیشروی بود. در چنین شرایطی بخشی از کارگران در دسته های چند نفره دست به عملیات پارتیزانی علیه مراکز و نیروهای دشمن، مصادره اموال دولت و غیره می زدند. حزب بلشویک با رهبری لنین نه تنها از این شیوه مبارزه کارگران دفاع می نمود و بر ضرورت اعمال رهبری و کنترل از سوی حزب بر روی این عملیات تأکید داشت ، بلکه خود حزب دست به انجام عملیات چریکی می زد و چنین عملیاتی را سازماندهی می نمود. بر این اساس بود که لنین در آغاز جزوه حاضر مطرح می کند: "مسأله عملیات پارتیزانی در حزب ما و در میان توده های کارگری جلب توجه بسیار نموده است..."

با توجه به این که جنگ پارتیزانی یا به عبارت دیگر مبارزه مسلحانه چریکی، شیوه جدیدی بود که در مقطع یاد شده در مبارزه کارگران روسیه علیه دشمنانشان رایج شده بود، در مورد دست زدن کارگران به مبارزه چریکی، در میان نیروهای سیاسی روسیه بحث هائی در گرفته و بخشی علیه آن قلم فرسائی نموده و این شیوه از مبارزه را حتی مضر به حال جنبش طبقه کارگر ارزیابی می کردند. این دسته، عملیات مسلحانه چریکی را با آن چه نارودنیک ها در روسیه مظهر آن بودند (نارودنیک ها به عنوان یک نیروی سیاسی غیر مارکسیست که عمدتاً در میان دهقانان فعالیت داشتند، معتقد به تصرف قدرت سیاسی از طریق ترور دست اندر کاران حکومت توسط عده ای از "قهرمانان" بودند) یکسان پنداشته و مطرح می کردند که شیوه مبارزه کارگران تنها اعتصاب می باشد و کارگران باید از دست زدن به عملیات چریکی احتراز کنند. اما لنین و حزب بلشویک که حتی ماه ها قبل از قیام مسکو در دسامبر ۱۹۰۵، با پی بردن به وجود یک موقعیت انقلابی در جامعه، کارگران را به مسلح شدن تشویق و خود اقدام به سازماندهی مسلح آنان و دیگر توده های مبارز نموده بودند، در مقطع مورد بحث نیز قاطعانه از اقدام کارگران در دست زدن به مبارزه مسلحانه چریکی حمایت و پشتیبانی کرده و همان طور که اشاره شد خود به سازماندهی و انجام چنین عملیاتی اقدام می نمودند. لنین در تأیید مبارزه چریکی در روسیه، چند اثر از خود به جای گذاشته است و جزوه حاضر یکی از آثار او در این زمینه می باشد. در این جزوه، لنین با بهره گیری از دانش مارکسیستی خود، چگونگی برخورد اصولی از دیدگاه مارکسیسم به شیوه های متنوع مبارزه را نشان داده و با توجه به احاطه اش به شرایط جامعه روسیه، ضرورت مبارزه مسلحانه چریکی در شرایط خاص جامعه روسیه را در مقطع سال ۱۹۰۶ توضیح داده است.

این اثر لنین (جنگ پارتیزانی) از جهاتی برای نیروهای انقلابی ایران از اهمیت زیاد و خاصی برخوردار است. از یک طرف انقلابیون ما با آگاهی از چگونگی برخورد لنین نسبت به جنگ پارتیزانی یا چریکی، متوجه بدآموزی های اپورتونیست های وطنی خواهند شد، همان هائی که ضمن تحریف جوهر تفکر لنین، از این انقلابی رزمنده و پیکارجو، چهره فردی مسالمت جو و تسلیم طلب ارائه می دهند؛ و از طرف دیگر، نیروهای انقلابی به طور مشخص خواهند دید که سم پاشی های اپورتونیست های وطنی ما علیه نظرات و خط مشی چریکهای فدائی خلق ایران درست از همان جنسی است که مخالفان لنین علیه وی و حزب بلشویک مطرح می کردند. اما با اهمیتی حتی عظیم تر، این اثر، با آموزش های مارکسیستی که در خود نهفته دارد، به اعتلای آگاهی سیاسی نیروهای انقلابی کمک نموده و روش برخورد لنین نسبت به مسایل جنبش و عمل به شیوه لنین را به آن ها می آموزد. بی شک یادگیری از لنین و عمل به آموزش های این آموزگار برجسته جنبش کمونیستی، راه مبارزه برای رسیدن به پیروزی را هموار خواهد کرد.

یکی از اولین آموزش های مارکسیستی جزوه جنگ پارتیزانی، آموزش در مورد شیوه درست برخورد مارکسیست ها با اشکال مبارزه می باشد؛ و مهمترین درس در این زمینه این است که کمونیست ها هیچ گاه با اشکال مبارزه دگم برخورد نکرده و در همه جا اشکال مبارزه را بر اساس شرایط عینی و موقعیت تاریخی - اجتماعی جامعه مورد نظر، تعیین می کنند. از نظر لنین، با تکیه بر این فاکتورهای واقعی که در هر جامعه ای به اشکالی از مبارزه امکان بروز و رشد می دهند، می توان شکل یا اشکال مبارزه را تعیین نمود، اشکالی از مبارزه که عملاً راهگشای مبارزات کارگران و ستمدیدگان می گردند. در نتیجه وظیفه کمونیست ها تحلیل درست از شرایط عینی و موقعیت تاریخی - اجتماعی جامعه خود و کشف شیوه اصلی و شیوه های فرعی مبارزه از یک طرف و رهنمون کردن کارگران و ستمدیدگان به مسیر مبارزه اصلی که متضمن پیروزی آنان خواهد بود، از طرف دیگر می باشد. بر چنین اساسی، یکی از جلوه های دگم سازی از اشکال مبارزه، در آن جا بروز می کند که با استناد به تجربه یک انقلاب مشخص، تنها بر روی اشکال خاصی از مبارزه تأکید گردد؛ مثلاً گفته شود چون در روسیه دوره لنین فلان شکل مبارزه مطرح و عمده بوده، در

جامعه ما نیز چنین است و باید به همان شکل کار کرد که در روسیه انجام می شد. در ایران، کسانی که از آن ها به عنوان مدافعان کار آرام سیاسی یاد می شود، می کوشند الگوی مبارزه کارگران روسیه در قرن نوزدهم با شرایط اقتصادی - اجتماعی متفاوت با جامعه ایران را به کارگران ما تحمیل نمایند و حتی خلاف آموزش های لنین، اعتصاب را تنها شکل مبارزه کارگران قلمداد کنند. اما، لنین درست خلاف این دکماتیسیت های وطنی، در این جزوه به وضوح توضیح می دهد که "مارکسیسم به هیچ وجه خود را تنها به اشکالی از مبارزه که در یک لحظه معین ممکن بوده و به کار برده می شوند، محدود نمی کند، بلکه معتقد است که در صورت تغییر موقعیت اجتماعی، ناگزیر اشکال قبلاً ناشناخته و نوینی از مبارزه به وجود خواهد آمد". این رهنمود به خصوص امروز که شناخت و یا به واقع تأکید بر شکل اصلی مبارزه در ایران - به گونه ای که اشکال دیگر مبارزه در حول آن مفید واقع شوند - یک ضرورت حتمی است، برای نیروهای انقلابی ایران از اهمیتی جدی برخوردار است.

رهنمود دیگر لنین در این اثر، اتفاقاً مربوط به تعیین شکل اصلی مبارزه در هر شرایط مشخص می باشد؛ و او مطرح می کند که "در مراحل گوناگون تحول اقتصادی و در رابطه با شرایط مختلف سیاسی، فرهنگ ملی، شرایط زندگی و غیره، اشکالی از مبارزه ارجحیت یافته، عمده می شوند و طبق آن سایر اشکال مبارزه نیز که در درجه دوم و درجات پائین تر اهمیت قرار دارند، تغییر می یابند". بر مبنای این رهنمود، تعیین شکل اصلی مبارزه توسط نیروهای پیشرو، در هر جامعه ای امری لازم و ضروری است. در ایران، بر مبنای تحلیل چریکهای فدائی خلق از شرایط و ساختارهای بنیادی جامعه، شکل اصلی مبارزه، مبارزه مسلحانه می باشد. مسلم است که اصلی بودن این شکل از مبارزه به هیچ وجه به معنای کم اهمیت بودن سایر اشکال مبارزه نیست. اساساً، هیچ جنبشی صرفاً با یک شکل از مبارزه - هر چند شکل اصلی هم باشد - پیش نمی رود بلکه اشکال مختلف مبارزه در حول شکل اصلی مبارزه است که باعث شکل گیری جنبش نیرومندی در یک جامعه می گردد. با چنین نگرشی به اشکال مختلف مبارزه باید دانست که شکل اصلی بودن مبارزه مسلحانه در ایران راهی را پیش پای کارگران و دیگر توده های تحت ستم ایران قرار می دهد که تنها راه رهائی آنان از زیر سلطه دشمنانشان (امپریالیسم و رژیم دست نشانده اش) می باشد.

در روسیه، اعتصاب، شکل اصلی مبارزه بود ولی بلشویک ها همان طور که دیدیم در شرایط مشخصی، از شکل مبارزه چریکی نیز برای پیشبرد جنبش توده ها استفاده می نمودند. با این حال آن ها به خاطر دست بردن به اسلحه شدیداً مورد حمله و به خصوص مورد حمله نیروهای متعلق به بورژوازی قرار داشتند. مخالفان، جنگ پارتیزانی را این چنین مورد انتقاد قرار می دادند: "این آنارشیسم است، بلانکیسم است، برگشت به تروریسم است. این عملیات از طرف افرادی دنبال می شود که از توده جدا هستند، این عملیات تأثیر بد در روحیه کارگران دارد، پشتیبانی وسیع مردم را از آن ها سلب می کند، تشکیلات جنبش را به هم می زند و به انقلاب ضرر می رساند." و لنین به آنان پاسخ می داد: "تروریسم قدیم روسیه کار روشنفکران توطئه گر بود. اکنون مبارزه پارتیزانی به طور عمده از طرف کارگران عضو گروه های انقلابی و یا کارگران بدون شغل رهبری می شود." و می گفت که "باید شرایط عینی مبارزه را در نظر گرفت" و "نمی توان و نباید با چند کلمه حفظ شده، مانند آنارشیسم، تراج، تجاوزات و زیاده روی اوباش، کلماتی که ورد زبان کادت ها و کارکنان نشریه "نویه ورنیا" است، خود را راضی کرد"؛ و در پاسخ به نظراتی که عملیات پارتیزانی را "جدا از توده"، ضرر زننده به تشکیلات و انقلاب ارزیابی می نمودند، لنین به خود واقعبیت رجوع کرده و مطرح می کرد: "گفته می شود عملیات پارتیزانی، تشکیلات کار ما را متلاشی می کند. ببینیم این حکم تا چه حد در شرایط بعد از دسامبر ۱۹۰۵ یعنی در دوره قتل های عام باندهای سیاه و حکومت نظامی صادق است. در چنین دوره ای چه چیز تشکیلات جنبش را بیش از همه متلاشی می کند. نبودن مقاومت و یا یک مبارزه پارتیزانی متشکل؟"

بی شک خواننده آگاه و آن هائی که از تاریخ نیروهای سیاسی در دهه پنجاه و شصت ایران مطلع می باشند بخوبی بر این امر آگاهند که نوع اتهاماتی که نیروهای متعلق به اردوگاه بورژوازی با به کار بردن کلمات و عباراتی نظیر آنارشیزم، بلانکیسیم، تروریسم، مبارزه مسلحانه جدا از توده، به لنین و بلشویک ها به دلیل قبول شیوه مبارزه چریکی می زدند، عیناً همانند اتهاماتی هستند که در دهه پنجاه ابتداء از طرف حزب توده و در سال های بین ۵۷-۶۰ در شرایط توده ئی بودن جنبش، از طرف سازمانی که فرخ نگهدار و همپالگی هایش در رأس آن قرار داشتند (سازمان به اصطلاح چریکهای فدائی خلق ایران) و دیگر تشکل های سیاسی اپورتونیست، به تشکل چریکهای فدائی خلق ایران که به نظرات بنیادی و خط مشی ارائه شده از طرف بنیانگذاران و تشکیل دهندگان اولیه چریکهای فدائی خلق، مؤمن و وفادار مانده بودند، وارد و وسیعاً و شدیداً تبلیغ می شد. بنابراین، از این زاویه نیز، مطالعه این اثر ارزشمند لنین، برای نسل جوان و مبارز کنونی و جویای "چه باید کرد؟" مطلقاً ضروری ست.

در "جنگ پارتیزانی"، لنین در مقابل منتقدان که شیوه مبارزه چریکی را مضر برای پرولتاریا می نامیدند، بر ضرورت رهبری کمونیستی این مبارزه (به واقع چه در یک جامعه شکل اصلی مبارزه باشد یا نباشد) به عنوان یک شرط مهم توجه نموده و در مقابل منتقدان می گوید: "بدون توجه به این شرط آخر، قطعاً، همه شیوه های مبارزه در جامعه بورژوائی، پرولتاریا را به افشار ماورا و یا مادون پرولتاریا نزدیک می کند و همه این شیوه ها در صورتی که دستخوش کوران حوادث خود به خودی قرار گیرند، همراه کننده، سترون و فاقد ارزش خواهند شد. اعتصاباتی که دستخوش کوران حوادث خود به خودی شوند، تا مرحله "سازش" - یعنی زد و بند های کارگران و کارفرمایان علیه مصرف کنندگان - تنزل می کنند...". بی شک امروز در تأیید این نظر لنین مثال های زیاد و تاریخی وجود دارند. مثلاً تجارب گوناگون نشان می دهند که به عنوان مثال نمی توان تضمین کرد که در اثر یک رهبری اپورتونیستی، بزرگترین جنبش اعتصابی کارگری هم به ملعبه ارتجاع تبدیل نشود.

در شرایط مشخص جامعه ایران که یک جنگ داخلی اعلام نشده بین رژیم جمهوری اسلامی و توده های وسیعی از ستمدیدگان جریان دارد، آموزش های لنین در زمینه جنگ داخلی نیز برای انقلابیون ما حاوی درس های گران بهائی است. او در مورد جنگ پارتیزانی که خود شکلی از جنگ داخلی است، این آموزش را بیان می کند که: "در مراحل مختلف بحران های عمیق سیاسی و اقتصادی، مبارزه طبقاتی به جنگ داخلی منجر می گردد، یعنی به مبارزه مسلحانه میان دو بخش از اهالی. در چنین مراحل، هر مارکسیستی موظف است از موضع جنگ داخلی حرکت کند. هر نوع محکوم کردن اخلاقی جنگ داخلی از نظر یک مارکسیست مردود است". نکته بسیار مهم و آموختنی دیگر در این رابطه آن است که لنین با دور اندیشی شگفت انگیز و ژرف نگری بسیار قابل تعمق مطرح می کند: "بدون شک ما در روسیه در مقایسه با انقلاب های بورژوائی اروپای غربی با تنوع وسیع تر این مبارزه مواجه هستیم." و ادامه می دهد: "در دوره ای که اعتصابات سیاسی سراسری می باشند، قیام نمی تواند در شکل کهنه انجام عملیات انفرادی که از لحاظ زمانی کوتاه و از لحاظ مکانی محدودند، صورت گیرد. کاملاً طبیعی و اجتناب ناپذیر است که قیام به اشکال بالاتر و پیچیده تر یک جنگ داخلی طولانی که سراسر کشور را در بر می گیرد، تبدیل می گردد. چنین جنگی تنها به صورت یک سلسله نبرد های وسیع با فواصل نسبتاً بزرگ و تعداد زیادی زد و خورد های کوچک که در این فواصل انجام می گیرند قابل تصور است. اگر چنین باشد، که بدون تردید چنین است، سوسیال دموکراسی باید خود را موظف بداند، تشکیلاتی را ایجاد کند که حتی الامکان به اندازه کافی آمادگی رهبری توده ها را چه در نبردهای عظیم و چه در زد و خورد های کوچک دارا باشد. سوسیال دموکراسی باید در دوره ای که مبارزات طبقاتی تا مرحله جنگ داخلی شدت می یابد، خود را موظف بداند که نه تنها در این جنگ شرکت کند، بلکه در آن نقش رهبری را نیز ایفاء نماید، سوسیال

دموکراسی باید تشکیلات خود را آن چنان تعلیم داده و تدارک ببیند که واقعاً به عنوان بخش جنگجو عمل کند و هیچ موقعیتی را برای تضعیف دشمن از دست ندهد". درست با درس گیری از چنین آموزش هائی بود که بنیانگذاران و تشکیل دهندگان اولیه چریکهای فدائی خلق ایران، پس از چهار سال مطالعه دقیق آثار مارکسیستی، مطالعه تجارب تاریخی چه در ارتباط با تاریخ گذشته ایران و چه در مورد تاریخ انقلابات جهانی، و پس از تفحص و کند و کاو، به طور عینی و از نزدیک در خود واقعیات و رویدادهای جاری در جامعه و با کوشش در ارتباط گیری با کارگران، بالاخره در سال ۱۳۴۹ موفق به کشف قانونمندی های جامعه ایران گشته و با تکیه بر این که جامعه ایران به مثابه یک جامعه نو مستعمره، تحت سلطه امپریالیسم قرار دارد و از این رو دیکتاتوری بسیار خشن و عنان گسیخته، ذاتی روبنای آن (قدرت دولتی که از طرف امپریالیسم به کار گماشته شده) می باشد، مبارزه مسلحانه به مثابه هم ستراتیژی و هم تاکتیک را شکل اصلی مبارزه در ایران تشخیص دادند. با تدوین تئوری مبارزه مسلحانه به مثابه تئوری انقلاب ایران و وقوع رستاخیز سیاهکل، رویدادی که خواب آرام اپورتونیست ها را به هم زد و راه گشای بن بست مبارزاتی حاکم بر جامعه ما در دهه ۵۰ شد، کمونیست های فدائی علاوه بر نبرد با رژیم سرکوبگر شاه مجبور به مبارزه دائمی با تعرض ایدئولوژیک - سیاسی نیروهای بورژوا و خرده بورژوا در جبهه ای دیگر شدند.

امروز، در شرایطی که جامعه تحت سلطه ما تنها در فاصله دو سال، دو قیام قهر آمیز توده ئی بزرگ (دیماه [جدی] ۹۶ و آبان [عقرب] ۹۸) - قیام هائی که ستون اصلی تشکیل دهنده آن کارگران و زحمتکشان بودند - را از سر گذرانده، در شرایطی که بعد از قیام خونین آبان ماه، مرتباً خبر از حمله مسلحانه چریکی جوانانی به این یا آن مرکز سرکوب و یا ترور این یا آن فرد جانی مرتبط با رژیم می رسد، روشنفکران و نیروهای پیشرو و کمونیست راهی جز این پیش پای خود ندارند که یا باید با آموختن از لنین، به سازماندهی مبارزه مسلحانه توده ها پرداخته و خود پیشاپیش توده ها دست به مبارزه مسلحانه بزنند و یا با حمل مارک اپورتونیست در پیشانی خود، همچون مخالفان لنین در جبهه بورژوازی، بکوشند روشنفکران و کارگران انقلابی را از دست زدن به مبارزه مسلحانه چریکی برحذر داشته و به طبقه کارگر مبارز ایران اندرز دهند که وظیفه آن ها در شرایط انقلابی کنونی، "بر پائی اعتصابات عمومی اقتصادی و سیاسی" است - که البته خود نیز می دانند که این طبقه در شرایط پراکندگی صفوف خود و عدم برخورداری از یک تشکل انقلابی سراسری قادر نیست به "اندرز" آنان جامعه عمل ببوشاند. در چنین اوضاعی واضح است که انتشار و مطالعه این جزوه، در حالی که منبع آگاهی بخش و قابل اتکائی را در اختیار جوانان مبارز قرار می دهد، خود بستری ست که یک بار دیگر دست جریان های توده ئی و سازشکار را رو کرده و عوامفریبی و اپورتونیسم آن ها در تبلیغ علیه مبارزه مسلحانه را به نمایش می گذارد.

به امید آن که باز تکثیر این نوشته ارزشمند لنین به مثابه یکی از آموزگاران راستین و کبیر پرولتاریای جهان که با تعهد نسبت به مارکسیسم، با ژرف بینی به کنکاش در یک موضوع مربوط به مبارزه طبقاتی پرداخته و آموزش های پر ارزشی در اختیار گذاشته، مورد توجه و استفاده عملی پیوندگان راه رهائی طبقه کارگر در ایران، به خصوص در شرایط ملتهد کنونی، از زیر ظلم و ستم و استثمار قرار گیرد.

اشرف دهقانی

بهمن [دلو] ۱۳۹۸ - جنوری ۲۰۲۰

نوشته ای از چاپ دهه پنجاه

دو گروه مارکسیست وجود دارند، هر دوی آن‌ها تحت لوای مارکسیسم کار می‌کنند و خود را "تمام عیار" مارکسیست می‌دانند. معذک آن‌ها به هیچ وجه به یکدیگر شباهتی ندارند. علاوه بر این، درهٔ عریضی آن‌ها را از هم جدا می‌کند، زیرا اسلوب کار آن‌ها در دو قطب مخالف قرار دارد.

گروه اول معمولاً به قبول ظاهری مارکسیسم و اعلام پُر طمطراق آن اکتفا می‌کند. این گروه بدون این که قادر یا مایل باشد به کُنه مارکسیسم پی ببرد و بدون آن که قادر یا مایل باشد، آن را در زندگی اجراء نماید، اصول زنده و انقلابی مارکسیسم را به فرمول‌های مُرده و کُنگ بدل می‌سازد. پایهٔ فعالیت آن‌ها تجربه و یا در نظر گرفتن کارهای عملی نیست، بلکه نقل قول‌هایی از مارکس است. تعلیمات و دستورات را از مشابهاًت و قرینه‌سازی‌های تاریخی کسب می‌کند، نه از تجزیه و تحلیل واقعیت زنده.

مغایرت گفتار با کردار، این است بیماری اساسی این گروه. یأس و عدم رضایت دائمی از سرنوشت، سرنوشتی که غالباً برای این گروه کار شکنی می‌نماید و آن‌ها را "بور" می‌کند، از این جا ناشی می‌شود. نام این گروه منشویسم (در روسیه)، اپورتونیسیم (در اروپا) است. رفیق تیشکو در کنگرهٔ لندن با ذکر این که این گروه بر پایهٔ مارکسیسم نایستاده، بلکه لم داده است، به طرز صائبی این گروه را توصیف نمود.

گروه دوم به عکس، مرکز ثقل فضایی را از قبول ظاهری مارکسیسم به مرحلهٔ عمل و اجراء آن در زندگی منتقل می‌نماید. تعیین آن چنان وسائل و طُرُق عملی کردن مارکسیسم که با اوضاع مناسب باشد، تغییر این طُرُق و وسائل، هنگامی که اوضاع تغییر می‌کند - این‌ها نکاتی است که این گروه عمده توجه خود را بدان معطوف می‌دارد. این گروه دستورات و تعلیمات را از بررسی شرایط محیط کسب می‌کند نه این که از مشابهاًت و قرینه‌سازی‌های تاریخی. پایهٔ فعالیت وی متکی بر نقل قول‌ها و کلمات قصار نیست، بلکه بر تجربهٔ عملی است که صحت هر قدم خود را با تجربه مورد واری قرار می‌دهد، از اشتباهات خود پند می‌گیرد و ساختن زندگی نوین را به دیگران می‌آموزد. به همین دلیل هم هست که در فعالیت این گروه گفتار با کردار مغایرت ندارد و آموزش مارکس هم با تمام نیروی زنده و انقلابی آن حفاظت می‌شود. گفتار مارکس که طبق آن مارکسیست‌ها نمی‌توانند به تعبیر جهان اکتفاء کنند و باید از این گامی فراتر نهاده، آن را تغییر دهند، کاملاً در بارهٔ این گروه صدق می‌نماید. نام این گروه بلشویسم، کمونیسیم است. سازمان دهنده و پیشوای این گروه و. ای. لنین است.

مقدمه ای از چاپ دههٔ پنجاه

امواج نوین مبارزهٔ خلق ما، به ویژه اقدامات انقلابی و عملیات ضربتی رزمندگان مسلح، در عین برخورداری کامل از تأیید و همراهی جسورانهٔ قشرها و طبقات مختلف خلقی، بحث‌های گوناگونی را در ارزیابی آن برانگیخته است. از سوی دیگر اپورتونیسیت‌هایی که مدت‌هاست به امید "عنایات" شاه وظیفهٔ مقابله با هر حرکت انقلابی در ایران را متقبل شده‌اند، می‌کوشند با کمک الفاظ و شعارهای از بر شده و در زیر پوشش "بررسی تئوریک" از جبههٔ دیگری و من جمله از طریق تحریف تئوریک پدیده‌ها، با جنایات استبداد سلطنتی در سرکوب این جنبش نوین هماهنگ گردند. لنین در جمع بندی نظریات خود از "جنگ پارتیزانی" می‌نویسد: "...مارکسیسم بدون قید و شرط معتقد به یک برخورد تاریخی به آشکال مبارزه است. بدون در نظر گرفتن موقعیت مشخص تاریخی، هرگونه بحثی در این باره به معنای عدم درک الفبای ماتریالیسم دیالکتیک است. هرگونه کوششی در رد یا تأیید شکلی از مبارزه، بدون توجه عمیق به

موقعیت مشخص و مرحله مشخص جنبش، به مثابه رها کردن چارچوب مارکسیسم است... در این رابطه، افرادی که افکارشان در قالب های معین محصور شده است، بسادگی به فکر بلانکیسم و آنارشیزم می افتند...".

وظیفه مارکسیست - لنینیست های ایرانی در شرایط کنونی، ضمن هم پائی کامل با جنبش آزادی بخش ملی، کمک به رفع کمبودهای نظری جنبش و دست یابی آن به تئوری پیشرفته انقلابی و طرد رویونیسم و اپورتونیسم است، که باید از طریق اشاعه و ترویج منظم مارکسیسم و آموزش زنده و انقلابی از آن در خدمت ارتقاء آگاهی تئوریک جنبش و در توضیح و هدایت مسائل مشخص هر زمان انجام گیرد.

به نقل از پرولتاری شماره ۵ - سی ام سپتمبر ۱۹۰۶

جنگ پارتیزانی

مسأله عملیات پارتیزانی در حزب ما و در میان توده های کارگری، جلب توجه بسیار نموده است. ما بارها به این مسأله اشاره کرده ایم و اکنون، همچنان که قبلا قول داده بودیم، جمع بندی نظرات خود را در این زمینه ارائه می دهیم.

I

از ابتدا شروع کنیم، برای هر مارکسیست چه اصولی باید در سر لوحه بررسی اشکال مبارزه قرار گیرند؟ اولاً تفاوت مارکسیسم با سایر انواع ابتدائی سوسیالیسم این است که مارکسیسم هیچگاه جنبش را به یک شکل مشخص مبارزه محدود نمی کند. مارکسیسم به اشکال مختلف مبارزه معتقد است، نه بدین معنی که آن ها را کشف می کند، بلکه تنها اشکال مبارزه طبقات انقلابی را که در حین حرکت جنبش بطور خود بخودی بوجود آمده اند، بصورت عام جمع بندی می کند، آن ها را متشکل می سازد و به آن ها آگاهی می بخشد. مارکسیسم تمام فرمول های انتزاعی و نسخه های مکتبی را قاطعانه رد می کند و خواهان توجه کامل به واقعیت مبارزات توده ای است، مبارزاتی که همگام با رشد جنبش و رشد آگاهی توده ها و تشدید بحران های اقتصادی و سیاسی، شیوه های جدید و گوناگون دفاع و حمله را بدنبال می آورد. از این رو مارکسیسم هیچگاه شکلی از اشکال مبارزه را برای همیشه رد نمی کند. مارکسیسم به هیچ وجه خود را تنها به اشکالی از مبارزه که در یک لحظه معین ممکن بوده و به کار برده می شوند، محدود نمی کند، بلکه معتقد است که در صورت تغییر موقعیت اجتماعی ناگزیر اشکال قبلا ناشناخته و نوینی از مبارزه به وجود خواهد آمد. در این رابطه مارکسیسم در واقع از عمل توده ها می آموزد و فرسنگ ها از این ادعا دور است که بخواهد اشکال مبارزه ای را که علمای خانه نشین در مغز خود پرورانده اند، به توده ها تحمیل کند. کائوتسکی ضمن بررسی اشکال مختلف انقلاب اجتماعی می گفت، بحران های آینده اشکال نوینی از مبارزه را بدنبال خواهند آورد، که در شرایط کنونی نمی توان آن ها را پیش بینی کرد.

ثانیا مارکسیسم بدون قید و شرط معتقد به یک برخورد تاریخی به اشکال مبارزه است. بدون در نظر گرفتن موقعیت مشخص تاریخی، هر گونه بحثی در این باره به معنای عدم درک الفبای ماتریالیسم دیالکتیک است. در مراحل گوناگون تحول اقتصادی و در رابطه با شرایط مختلف سیاسی، فرهنگ ملی، شرایط زندگی و غیره، اشکالی از مبارزه ارجحیت یافته، عمده می شوند، و طبق آن سایر اشکال مبارزه نیز که در درجه دوم و درجات پائین تر اهمیت قرار دارند، تغییر

می یابند. هر کوششی در رد یا تائید شکلی از مبارزه، بدون توجه عمیق به موقعیت مشخص و مرحله مشخص جنبش، به معنای رها کردن چارچوب مارکسیسم است.

این ها ، دو رهنمود اساسی تئوریک اند که باید در سر لوحه کار ما قرار گیرند. در تائید آن چه گفته شد، تاریخ مارکسیسم در اروپای غربی مثال های فراوانی دارد. سوسیال دموکراسی اروپا در حال حاضر پارلمانتاریسم و جنبش سندیکاهای کارگری را به عنوان اشکال اصلی مبارزه پذیرفته است، در حالی که قبلا قیام را قبول داشت. در آینده نیز برخلاف نظریه بورژوازی لیبرال از قماش کادت های روسی و بساگلاوتسی (*۱) در صورت تغییر شرایط، آماده است این شکل مبارزه را تائید کند. در سال های هفتاد، سوسیال دموکراسی استفاده از اعتصاب عمومی را بعنوان داروی سلامت بخش تمام دردهای اجتماعی، و بعنوان وسیله ای برای سرنگون ساختن بلادرنگ بورژوازی از راه غیر سیاسی رد کرد - ولی سوسیال دموکراسی، اعتصاب سیاسی توده ای را (بخصوص بعد از تجربیات روسیه در ۱۹۰۵) به عنوان یک وسیله مبارزه که تحت شرایط مشخص ضروری است، کاملا می پذیرد. سوسیال دموکراسی در سال های چهل قرن نوزدهم نبردهای باریکادی خیابانی را پذیرفت، و آن را در اواخر قرن نوزدهم بر پایه شرایط مشخص رد کرد - سپس آمادگی کامل خود را برای تجدید نظر در این نظریه اعلام داشت، و بعد از تجربیات مسکو، که بنا بر گفته کائوتسکی تاکتیک نوین نبرد باریکادی را به وجود آورد، مبارزات باریکاد را اثر بخش تلقی نمود.

II

بعد از تعیین مبانی عام مارکسیسم، به بررسی انقلاب روسیه می پردازیم. پروسه تاریخی اشکال مبارزه ای را که این انقلاب بوجود آورد، به خاطر بیاوریم.

در ابتدا اعتصابات اقتصادی کارگران (۱۸۹۶ تا ۱۹۰۰)، سپس تظاهرات سیاسی کارگران و دانشجویان (۱۹۰۱ و ۱۹۰۲) شورش های دهقانی (۱۹۰۲) در رابطه با تظاهرات عمومی سیاسی در سراسر روسیه، آغاز اعتصابات سیاسی توده ای به اشکال گوناگون در آمیخته با تظاهرات (رستاو در ۱۹۰۲، اعتصاب در تابستان سال ۱۹۰۳، ۹ ژانویه ۱۹۰۵)، همراه با همه اعتصابات سیاسی، نبرد باریکادی در مناطق مختلف (اکتبر ۱۹۰۵)، جنگ توده ای باریکادی و قیام مسلحانه (دسامبر ۱۹۰۵)، مبارزه پارلمانی مسالمت آمیز (آوریل تا ژوئن ۱۹۰۶)، شورش های منطقه ای در ارتش و نیروی دریایی (ژوئن ۱۹۰۵ تا ژوئیه ۱۹۰۶)، قیام های منطقه ای دهقانی (پائیز ۱۹۰۵ تا پائیز ۱۹۰۶). این بود جریان مبارزات از نظر اشکال مبارزه تا پائیز ۱۹۰۶. شکل مبارزه "انتقامجویانه" ای که حکومت استبدادی با کمک آن در صدد پاسخگویی برآمد، تشکیل دسته های باند های سیاه بود که با عملیات خانمان سوز "کیشینو" در بهار ۱۹۰۳ شروع شد و تا سرکوبی "سد لزر" در پائیز ۱۹۰۶ ادامه داشت. در تمام این مدت تشکیلات مربوط به قتل عام های باند های سیاه و حملات خونین علیه یهودی ها، دانشجویان، انقلابیون و کارگران آگاه دائما در حال توسعه و تکمیل بود. وحشیگری ظالمانه دسته های باند سیاه به وحشیگری اوباشان خریده شده اضافه گردید، ارتش برای سرکوبی و مجازات به دهات و شهرها اعزام شد و حتی از توپخانه استفاده کرد؛ آن ها روی ریل های راه آهن قطارهای مجازات به حرکت در آمدند و غیره و غیره.

این زمینه عام تصویر کنونی مبارزه است. در این مقاله پدیده ای از این زمینه عام که بمثابة یک حرکت جداگانه بدون تردید در درجه دوم و مرتبه پائین اهمیت قرار دارد، برجسته می شود و مورد بررسی قرار می گیرد. این پدیده

چیست، اشکال، علل و زمان پیدایش آن کدامست؟ میزان توسعه آن، اهمیت آن در حرکت عام انقلاب و رابطه اش با مبارزه طبقه کارگر که بوسیله سوسیال دموکراسی متشکل گردیده و رهبری می شود چیست؟ این ها مسائلی هستند که پس از طرح زمینه عام تصویر کنونی مبارزه، اکنون به بررسی آن ها می پردازیم.

پدیده ای که در این جا مورد توجه ماست، مبارزه مسلحانه است. این مبارزه به وسیله افراد و یا گروه های کوچکی انجام می گیرد که بخشی از آن ها عضو سازمانهای انقلابی هستند و بخشی دیگر (که در بعضی از نواحی روسیه بخش اعظم را تشکیل می دهند) به هیچ سازمان انقلابی ای بستگی ندارند.

مبارزات مسلحانه دو هدف مختلف را دنبال می کنند که باید آن ها را دقیقاً از هم تفکیک کرد. هدف این مبارزه اولاً قتل افراد، رؤسا و کارمندان پلیس و ارتش است و ثانیاً مصادره پول دولت و افراد. بخشی از پول های مصادره شده در اختیار حزب قرار می گیرد، بخشی بطور مشخص برای مسلح کردن و تدارک قیام مسلحانه مصرف می شود و بخشی دیگر برای تأمین زندگی کسانی که درگیر این فعالیت ها هستند، استفاده می شود. پول هائی که از طریق سلب مالکیت های کلان اولیه بدست آمده اند (بیش از ۲۰۰۰۰۰ روبل در قفقاز، ۵۷۵۰۰۰۰ روبل در مسکو) در درجه اول در اختیار احزاب انقلابی قرار گرفت و بخش کوچکی از آن بطور عمده و در مواردی بطور کامل جهت تأمین زندگی مصادره کنندگان اختصاص داده شد. بدون شک این شیوه مبارزه در حقیقت در سال ۱۹۰۶ یعنی بعد از قیام دسامبر رشد قابل توجهی نمود. تشدید بحران سیاسی تا سرحد مبارزه مسلحانه، و به خصوص تشدید فقر، گرسنگی و بیکاری در شهر و روستا، از جمله دلایلی است که در پیدایش این شیوه مبارزه نقش مهمی داشته است. تنها عناصر غیر طبقاتی جامعه، یعنی لومین پرولتاریا یا گروه های آنارشستی بودند که این شکل مبارزه را بعنوان شکل عمده و حتی تنها شکل مبارزه اجتماعی دنبال کردند. حکومت نظامی، ایجاد واحدهای جدید ارتشی، تشکیل باند های سیاه (سدلت ها) و دادگاه های صحرائی، اشکال مبارزه "انتقامجویانه" حکومت استبدادی برای پاسخگویی به مبارزات مسلحانه بودند.

III

ارزیابی متداول از مبارزه ای که در این جا مورد بررسی قرار دارد به جمع بندی زیر می رسد:

این آنارشسیسم است، بلانکیسم است، بازگشت به تروریسم است. این عملیات از طرف افرادی دنبال می شود که از توده جدا هستند، این عملیات تأثیر بد در روحیه کارگران دارد، پشتیبانی وسیع مردم را از آن ها سلب می کند، تشکیلات جنبش را بهم می زند و به انقلاب ضرر می رساند. در میان حوادثی که هر روز روزنامه ها خبر می دهند می توان به سادگی مثال های کافی که ظاهراً مؤید این ارزیابی است پیدا نمود. ولی آیا این مثال ها مستدل هستند؟ برای بررسی، سرزمین لیتوانی را انتخاب می کنیم، سرزمینی که در آن مبارزه مسلحانه به طور نسبی از همه جا بیشتر توسعه یافته است. در آن جا مثلاً نشریه نویه ورنیا (در شماره ۹ و ۱۲ سپتامبر) علیه سوسیال دموکراسی لیتوانی شکوه سرائی می کند. حزب کارگری سوسیال دموکرات لیتوانی بخشی از حزب سوسیال دموکرات روسیه نشریه خود را به طور مرتب در ۳۰۰۰۰ نسخه منتشر می کند. در بخش رسمی این نشریه نام جاسوسانی که قتل آن ها وظیفه هر انسان شرافتمندی است، منتشر می شود. هر کس به پلیس کمک کند، بعنوان دشمن انقلاب معرفی می گردد و قتلش مجاز تشخیص داده می شود، و علاوه بر این دارائیش در معرض خطر قرار می گیرد. سوسیال دموکرات ها به مردم گوشزد می کنند که تنها در مقابل رسید مهر و امضاء شده به حزب پول بپردازند. در آخرین تسویه حساب حزب، از ۴۸۰۰۰ روبل در آمد

سالیانه ۵۶۰۰ روبرو به بخش لیبیا است که از طریق مصادره برای خرید اسلحه به دست آمده است. طبیعتاً، نشریه "نویه ورنیا" از این "مقررات انقلابی" و این "حکومت وحشت ز" شدیداً خشمگین می شود. هیچ کس جرأت نمی کند به این عمل سوسیال دموکرات های لیتوانی نسبت آنارشسیم، بلانکیسم و یا تروریسم بدهد. چرا؟ برای این که در این جا رابطه این شکل جدید مبارزه با قیامی که در ماه دسامبر به وقوع پیوست و مجدداً در حال تدارک است، کاملاً روشن است. اگر روسیه را در مجموع در نظر بگیریم، چنین رابطه ای با این که چندان محسوس نیست ولی وجود دارد. تردیدی نیست که مبارزات پارتیزانی به خصوص بعد از دسامبر توسعه یافته و نه تنها با تشدید بحران اقتصادی، بلکه همچنین با تشدید بحران سیاسی ارتباط دارد. تروریسم قدیم روسیه کار روشنفکران توطئه گر بود. اکنون مبارزه پارتیزانی به طور عمده از طرف کارگران عضو گروه های انقلابی و یا کارگران بدون شغل رهبری می شود.

در این رابطه افرادی که افکارشان در قالب های معینی محصور شده است، به سادگی به فکر بلانکیسم و آنارشسیم می افتند، در حالی که هنگام قیام همان طور که در سرزمین لیتوانی با آن مواجه هستیم، نادرستی چنین مارک زدن های مبتذلی کاملاً آشکار است.

از نمونه لیتوانی می توان به روشنی درک کرد که بررسی جداگانه جنگ پارتیزانی بدون در نظر گرفتن رابطه آن با موقعیت جنبش - کاری که معمولاً انجام می گیرد - تا چه حد نادرست و غیر علمی و غیر تاریخی است. باید شرایط عینی مبارزه را در نظر گرفت و دانست که مراحل گذار میان قیام های بزرگ دارای چه مشخصاتی هستند. باید درک کرد که در این شرایط، کدامیک از اشکال مبارزه ضرورتاً به وجود می آیند. نمی توان و نباید با چند کلمه حفظ شده، مانند آنارشسیم، تاراج و اوباشگری، کلماتی که ورد زبان کادت ها و کارکنان نشریه "نویه ورنیا" است، خود را راضی کرد.

گفته می شود عملیات پارتیزانی، تشکیلات کار ما را متلاشی می کند. ببینیم این حکم تا چه حد در شرایط بعد از دسامبر ۱۹۰۵ یعنی در دوره قتل عام های باندهای سیاه و حکومت نظامی صادق است. در چنین دوره ای چه چیز تشکیلات جنبش را بیش از همه متلاشی می کند. نبودن مقاومت و یا یک مبارزه پارتیزانی متشکل؟ مرکز روسیه را با مناطق مرزی غربی مقایسه کنیم. با لهستان و سرزمین لیتوانی، شکی نیست که مبارزات پارتیزانی در مناطق مرزی غرب روسیه به مراتب بیشتر رشد و تکامل یافته است و همچنین تردیدی نیست که در مجموع جنبش انقلابی و به طور مشخص جنبش سوسیال دموکراسی در روسیه مرکزی از نواحی مرزی غرب کمتر تشکل یافته است. البته از این واقعیت کسی این نتیجه گیری را به ذهن خود راه نمی دهد که سوسیال دموکراسی لهستان و لیتوانی در اثر جنگ های پارتیزانی کمتر از جنبش سوسیال دموکرات کارگری در روسیه متشکل است. نخیر، تنها جمع بندی ای که از این واقعیت می تواند حاصل شود این است که جنگ پارتیزانی عامل پراکندگی جنبش سوسیال دموکرات طبقه کارگر در روسیه سال ۱۹۰۶ نیست.

در این رابطه اغلب به ویژگی های ملی اشاره می شود. این اشاره به روشنی ضعف استدلالات عامیانه را بر ملا می سازد. اگر ویژگی های ملی عمده هستند، دیگر مسأله بر سر آنارشسیم، بلانکیسم یا تروریسم، و یا گناهان خاص و عام روسی نیست. بلکه مسأله دیگری در بین است. آقایان محترم، بهتر است به تجزیه و تحلیل عینی آن مسائل دیگر بپردازید! آن وقت مشاهده خواهید کرد که اختناق ملی یا تضاد آشتی ناپذیر ملی به خودی خود چیزی را تعیین نمی کند. زیرا این ها در مناطق غربی هم همواره وجود داشته اند. در حالی که جنگ پارتیزانی تازه در دوره مشخص تاریخی کنونی به وجود آمده است. اختناق ملی و تضاد آشتی ناپذیر ملی در بسیاری از نقاط موجود است، در حالی که جنگ

پارتیزانی در تمام این نقاط وجود ندارد و گاهی نیز در مناطقی که اختناق ملی حاکم نیست، رشد می کند. بررسی مشخص این امر نشان خواهد داد که نه اختناق ملی، بلکه شرایط عینی جنبش در این مورد تعیین کننده است. جنگ پارتیزانی به عنوان شکل اجتناب ناپذیر مبارزه، زمانی صورت پیدا می کند که جنبش توده ای در آستانه قیام قرار دارد و فواصل کم یا زیادی بین "نبردهای عظیم" جنگ داخلی بوجود می آیند.

این جنگ پارتیزانی نیست که عامل تلاشی تشکیلات جنبش است، بلکه این ضعف حزب است که قادر به رهبری این عملیات نیست. بهمین دلیل دشنام های معمولی ما روس ها علیه عملیات پارتیزانی در رابطه با این واقعیت قرار دارد که در روسیه عملیات مخفی، تصادفی و تشکل نیافته پارتیزانی وجود دارد که واقعا تشکیلات حزب را بهم می زند. زمانی که ما نتوانیم درک کنیم کدام شرایط تاریخی جنگ پارتیزانی را بوجود آورده اند، قادر هم نخواهیم بود جوانب منفی آن را تصحیح نمائیم. ولی مبارزه بدون توجه به این مسائل ادامه دارد. علل اقتصادی و سیاسی، این مبارزه را ایجاب می کنند. شکوه های ما در مقابل مبارزات پارتیزانی، در واقع شکوه هائی است که از ضعف حزب ما در رابطه با قیام ناشی می شوند.

آن چه در باره پراکندگی تشکیلات گفتیم، در مورد تضعیف جنبش نیز صادق است. این جنگ پارتیزانی نیست که باعث تضعیف جنبش می شود، بلکه این عدم تشکیلات، نداشتن سیستم در عملیات پارتیزانی و این واقعیت است که رهبری این عملیات در دست حزب نیست. بدون شک ما هرگز قادر نخواهیم بود از طریق محکوم کردن عملیات پارتیزانی و ناسزا گفتن به آن، گریبان خود را از این ضعف خلاص کنیم، زیرا این احکام و دشنام ها به هیچ وجه قادر نخواهند بود پدیده ای که به علل عمیق اقتصادی و سیاسی بوجود آمده است، را از بین ببرند. گفته خواهد شد: این که ما قادر نیستیم یک پدیده غیر عادی و تضعیف کننده جنبش را از بین ببریم، به هیچ وجه دلیل آن نخواهد بود که خود حزب به این عملیات غیر عادی دست بزند. چنین استدلالی کاملا لیبرالیستی و بورژوائی است و نه مارکسیستی. زیرا یک مارکسیست نمی تواند بطور مطلق جنگ داخلی و یا جنگ پارتیزانی را که شکلی از جنگ داخلی است، غیر عادی بنامد و آن را باعث تضعیف جنبش بخواند. مارکسیسم از موضع مبارزات طبقاتی حرکت می کند و نه از موضع صلح اجتماعی. در مراحل مختلف بحران های عمیق سیاسی و اقتصادی، مبارزه طبقاتی به جنگ داخلی منجر می گردد، یعنی به مبارزه مسلحانه میان دو بخش از اهالی. در چنین مراحل، هر مارکسیستی موظف است از موضع جنگ داخلی حرکت کند. هر نوع محکوم کردن اخلاقی جنگ داخلی از نظر یک مارکسیست مردود است.

در دوران جنگ داخلی، عالی ترین شکل حزب پرولتاریا حزبی جنگجو است؛ و در این هیچ تردیدی نیست. ما قبول داریم که می توان از نقطه نظر جنگ طبقاتی سعی کرد عدم اثر بخشی این یا آن شکل مبارزه را در این یا آن لحظه معین ثابت نمود و برای آن نیز دلایل کافی آورد. به نظر ما انتقاد به اشکال مختلف جنگ داخلی از نقطه نظر چگونگی تاثیر عملیات نظامی کاملا صحیح است و صریحا تأکید می کنیم که در این مورد نظر فعالین سوسیال دموکرات منطقه مربوطه تعیین کننده است. ولی ما با تکیه بر اصول مارکسیسم با تحلیل هائی که به منظور فرار از بررسی شرایط عینی جنگ داخلی، شعارهای تو خالی و کهنه شده نظیر آنارشیزم، بلانکیسم و تروریسم را به خدمت می گیرند، و با کوششی که می خواهد از طریق تکیه به این یا آن شیوه نادرست عملیات پارتیزانی که در این یا آن لحظه از طرف این یا آن سازمان در حزب سوسیالیست لهستان اعمال شده است مترسکی علیه اصولا شرکت سوسیال دموکرات ها در جنگ پارتیزانی علم کند، شدیداً مخالفت می ورزیم.

باید با نظریه ای که معتقد است جنگ پارتیزانی موجب پراکندگی تشکیلاتی در جنبش می گردد، برخوردی انتقادی نمود. هر شکل جدیدی از مبارزه که با خطرات جدید و تلفات جدید بستگی دارد، ناگزیر تشکیلاتی را که دارای آمادگی

کافی برای استفاده از این شکل نوین مبارزه نیست مختل می سازد. محافل تبلیغاتی کهنه حزب در اثر گذر به تبلیغات توده ای (آژیتاسیون) از هم پاشیده شدند. کمیته های ما بعداً در اثر گذر به کارهای تظاهراتی، متلاشی شدند، هر عمل مبارزاتی در هر جنگی، نطفه ای از بی تشکیلاتی در صفوف مبارزین، داخل می کند. ولی از این نمی توان نتیجه گرفت که دیگر نباید جنگ کرد. بلکه باید تنها این نتیجه را گرفت که باید جنگ کردن را آموخت و نه نتیجه ای دیگر. وقتی من سوسیال دموکرات هائی را مشاهده می کنم که مغرور و از خود راضی اعلام می کنند: ما آنارشیست نیستیم، راهزن نیستیم، دزد نیستیم، از این چیزها مبرا هستیم، جنگ پارتیزانی را رد می کنیم، از خود سؤال می کنیم: آیا این افراد، واقعاً خودشان درک می کنند چه می گویند؟ در تمام کشور، درگیری های مسلحانه میان دولت "باند سیاه" و توده مردم جریان دارد. چنین پدیده ای، در مرحله کنونی انقلاب، اجتناب ناپذیر است. عکس العمل خود بخودی و غیر تشکیلاتی مردم در برخورد به این پدیده، اغلب در اشکال غیر مناسب و نامطلوب حملات و درگیری های مسلحانه بروز می کند.

برای من بخوبی قابل فهم است که ما به علت ضعف سازمانی و عدم آمادگی کامل در این یا آن منطقه از رهبری مبارزات خود به خودی اجتناب می ورزیم. برای من قابل فهم است که اتخاذ تصمیم در این باره باید به عهده مبارزین محلی باشد. نو سازی سازمانی که ضعیف است و آمادگی کافی ندارد، کار ساده ای نیست. ولی وقتی می بینیم تئوریسین ها و نویسندگان سوسیال دموکرات به هیچ وجه از این عدم آمادگی احساس نارضایتی نمی کنند، بلکه باغرور کامل و خود خواهانه شعارهای تو خالی را که در جوانی در باره آنارشیسم، بلانکیسم و تروریسم از حفظ کرده اند، تکرار می کنند، آن وقت است که از این تحقیر انقلابی ترین دکترین جهان، سخت می رنجم.

گفته می شود جنگ پارتیزانی، پرولتاریای دارای آگاهی طبقاتی را به دائم الخمرها و لومین پرولتاریا نزدیک می کنند. این درست است. ولی نتیجه این واقعیت این است که حزب پرولتاریا هیچگاه جنگ پارتیزانی را به عنوان تنها وسیله و یا مهمترین وسیله مبارزه نمی شناسد و این که این وسیله باید تحت الشعاع وسایل دیگر مبارزه قرار بگیرد، با عمده ترین آن ها هم آهنگ شده و از طریق نفوذ آگاهی بخش و متشکل کننده سوسیالیسم صیقل یابد. بدون توجه به این شرط آخر، قطعاً، همه شیوه های مبارزه در جامعه بورژوائی، پرولتاریا را به اقشار ماورا و یا مادون پرولتاریا نزدیک می کند و همه این شیوه ها در صورتی که دستخوش کوران حوادث خود بخودی قرار گیرند، گمراه کننده، سترون و فاقد ارزش خواهند شد. اعتصاباتی که دستخوش کوران حوادث خود به خودی شوند، تا مرحله "سازش" - یعنی زد و بند های کارگران و کارفرمایان علیه مصرف کنندگان - تنزل می کنند. پارلمان تبدیل به فاحشه خانه ای می شود که در آن یک باند از سیاستمداران بورژوائی با "آزادی خلق"، "لیبرالیسم"، "دموکراسی"، جمهوری خواهی، آزاد اندیشی، سوسیالیسم و سایر کالاهای رایج به صورت عمده فروشی و یا خرده فروشی به معامله می پردازند. روزنامه به مشاطه گر مکار و وسیله ای برای فاسد کردن توده ها تبدیل می شود که چاپلوسانه به تمجید مبتذل ترین غرایز توده ها می پردازد و غیره و غیره. سوسیال دموکراسی یک وسیله جهانی مبارزه، وسیله ای که مانند دیوار چین پرولتاریا را از سایر اقشار ماورا و یا مادون جدا کند نمی شناسد. سوسیال دموکراسی در دوران مختلف از وسایل مختلف استفاده می کند و در عین حال استفاده از این وسایل را با معیارهای ایدئولوژیک و تشکیلاتی که دقیقاً تعیین شده اند در رابطه قرار می دهند. (*۲)

IV

تفاوت اشکال مبارزه در انقلاب روسیه با اشکال مبارزه در انقلاب های بورژوازی اروپا در متنوع بودن آن است. کائوتسکی هنگامی که در سال ۱۹۰۲ می گفت انقلاب آینده (شاید به استثنای روسیه) بیش از این که مبارزه خلق علیه

دولت باشد، مبارزه ای خواهد بود میان بخشی از اهالی علیه بخش دیگر آن، تا اندازه ای این تفاوت را پیش بینی کرده بود. بدون شک ما در روسیه در مقایسه با انقلاب های بورژوائی اروپای غربی با تنوع وسیع تر این مبارزه مواجه هستیم. در میان اهالی روسیه تعداد دشمنان ما بسیار کم هستند، ولی آن ها همگام با تشدید مبارزه متشکل تر می شوند و مورد پشتیبانی اقشار ارتجاعی بورژوازی قرار می گیرند. بنابر این کاملاً طبیعی و اجتناب ناپذیر است که در چنین دوره ای، یعنی در دوره ای که اعتصابات سیاسی سراسری می باشند، قیام نمی تواند در شکل کهنه انجام عملیات انفرادی که از لحاظ زمانی کوتاه و از لحاظ مکانی محدودند، صورت گیرد. کاملاً طبیعی و اجتناب ناپذیر است که قیام به اشکال بالاتر و پیچیده تر یک جنگ داخلی طولانی که سراسر کشور را در بر می گیرد، تبدیل می گردد. چنین جنگی تنها به صورت یک سلسله نبرد های وسیع با فواصل نسبتاً بزرگ و تعداد زیادی زد و خوردهای کوچک که در این فواصل انجام می گیرند، قابل تصور است. اگر چنین باشد، که بدون تردید چنین است، سوسیال دموکراسی باید خود را موظف بداند، تشکیلاتی را ایجاد کند که حتی الامکان به اندازه کافی آمادگی رهبری توده ها را چه در نبردهای عظیم و چه در زد و خوردهای کوچک دارا باشد. سوسیال دموکراسی باید در دوره ای که مبارزات طبقاتی تا مرحله جنگ داخلی شدت می یابد، خود را موظف بداند که نه تنها در این جنگ شرکت کند، بلکه در آن نقش رهبری را نیز ایفا نماید، سوسیال دموکراسی باید تشکیلات خود را آن چنان تعلیم داده و تدارک ببیند که واقعا بعنوان بخش جنگجو عمل کند و هیچ موقعیتی را برای تضعیف دشمن از دست ندهد.

بدون شک این وظیفه دشواری است و یک باره نمی توان آن را انجام داد. همچنان که تمام خلق در طی جنگ داخلی، در حین مبارزه تربیت می شود و در حین مبارزه می آموزد، تشکیلات ما نیز باید تربیت شده و بر پایه مجموعه تجربیات به آن چنان تشکیلاتی تبدیل شود که بتواند بخوبی از عهده انجام این وظیفه برآید.

ما به هیچ وجه ادعا نمی کنیم که می توانیم به رفقانی که در پراتیک کار قرار دارند، شکلی از مبارزه را که در مغز خود پروراندیم، یا حتی از پشت میز تحریر حکم صادر کنیم که این یا آن شکل جنگ پارتیزانی در پروسه جنگ داخلی روسیه چه نقشی را باید ایفا کند. ما از این فکر دور هستیم که هر ارزیابی مشخص از عملیات چریکی ویژه ای را حاکی از وجود یک گرایش در سوسیال دموکراسی قلمداد کنیم. ولی ما وظیفه خود می دانیم به میزان توانائی خود در به وجود آمدن نظریه تئوریک صحیح در باره اشکال نوین مبارزه که در زندگی مبارزاتی به وجود می آیند، سهمیم باشیم. ما خود را موظف می دانیم، بدون هیچ ملاحظه ای علیه پیش داوری ها و شعارهای تو خالی ای که مانع برخورد صحیح کارگران آگاه به این مسأله جدید و مشکل می شوند و آن ها را از تعقیب صحیح راه حل باز می دارند، قاطعانه مبارزه کنیم.

زیرنویس:

۱* - بساگلازتس، گروه نیمه کادت نیمه منشویک از روشنفکران بورژوازی روسیه بودند (به رهبری س. ن. پروکویچ، ی. د. کوسکوا، و. ی. بگوچارسکی، و. و. پرتوگالوف، و. و. خرنیاکف، و غیره) که در فاصله نخستین فرو کش انقلاب بین ۱۹۰۵ - ۱۹۰۷ به وجود آمدند. این گروه نام خود را از نشریه هفتگی بساگالایا (بدون عنوان) گرفته بودند که بین ژانویه تا ماه می ۱۹۰۶ با سردبیری پرو کوپو ویچ در سن پترزبورگ منتشر می شد. بعداً دست اندرکاران نشریه بساگ لاوتسی، حول نشریه کادت های چپ به نام تاواریشسچ (رفیق) گرد آمدند. نشریه بساگ لاوتسی از حامیان جناح رویونیست سوسیال دموکراسی بین المللی و روسیه بودند و ایده های بورژوا لیبرالی و اپورتونیستی را زیر پوشش بی طرفی رسمی تبلیغ می کردند.

۲* - سوسیال دموکرات ها ی بلشویک اغلب مورد این اتهام قرار می گیرند که دارای یک شیفتگی بیهوده نسبت به عملیات پارتیزانی هستند. بنابر این بی مورد نیست شرایط زیر در باره مجاز شناختن عملیات پارتیزانی که بخشی از بلشویک ها در دفاع از طرح قطعنامه در باره این موضوع (شماره ۲ پارتینه ایزوستیا و گزارش لنین در باره کنگره حزب) قائل شدند را به خاطر بیاوریم: سلب مالکیت خصوصی ممنوع اعلام شد. سلب مالکیت دولتی توصیه نشد و فقط در صورتی مجاز تشخیص داده شد که تحت کنترل حزب قرار گرفته و اموال مصادره شده برای تدارک قیام مصرف شود. عملیات چریکی در شکل ترور علیه نمایندگان رژیم و اعضای "باند سیاه" توصیه شد، منتهی با توجه به شرایط زیر:

۱- به افکار عمومی توجه شود. ۲- شرایط جنبش کارگری در منطقه مربوطه در نظر گرفته شود. ۳- از تلفات بیهوده نیروهای پرولتری جلوگیری شود. تفاوت میان قطعنامه ای که در کنگره مشترک حزب به تصویب رسید و این طرح تنها در این بود که در آن جا سلب مالکیت دولتی غیر مجاز اعلام شد.